כמים חיים

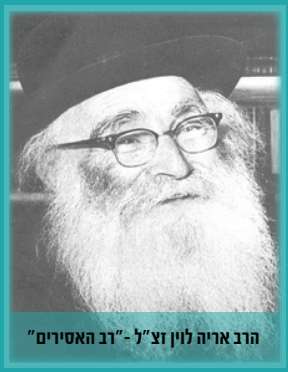
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

כ"ב ניסן תשע"ח

פרשת שמיני - אסרו חג פסח

דרך חיים

שלום וברכה למכובדינו היקרים,

בפרשת שמיני קוראים אנו על חטאם של בני אהרן נדב ואביהוא, הקרבת אש זרה אשר לא ציוה ה'.

רבות נכתב בביאור חטאם עד שמחטא אחד נעשה חטאים רבים, כשגדולתם הייתה יתר על משה ואהרן ומה לנו בחטאם.

רבי יעקב אריה מראדזמין זי"ע היה מסתגר בחדרו בשבועות שאנו קוראים על חטאי בני ישראל, וכי איך ייתכן שדור דעה חטא בחטאים שבעיננו נראים כתאוה ורגנות?! פגש אותו הרה"ק החידושי הרי"ם מגור זי"ע והניח את דעתו; והרי אם יחסר אות אחת מחטאם הספר תורה יהא פסול, ואילו ממצוותינו לא נוצרה תורה...

דור שזכה למתן תורה וניסי מצרים ומדבר - יודע את קונו!

נכדו, הרבי ה'שפת אמת' זי"ע, קיבל את הנהגת חסידות גור כשהיה בן 22 וכל גדולי החסידים שעוד זכו להסתופף בצל הרבי מקאצק ומפשיסחא כפפו את קומתם התמירה לפניו, והפליגו עליו ואמרו; "והרי הוא נולד על ההר...". ביניהם היה את גדול החסידים, רבי פינטשע', הוא היה ענק בתורה ובעל מדרגות נוראות כאחד מקמאי, ואת הנהגת הרבי הצעיר התקשה לקבל. ואף היה מעיר הערות רבות תוך כדי עריכת השולחן הטהור. עד שהרבי ה'שפת אמת' בפרשת שמיני אמר והבהיר את חטא נדב ואביהוא, וכה אמר: אדם צריך לעשות מצוה באופן כה נעלה עד שמרוב השתוקקות ודביקות תצא נפשו מקרבו וידבר בנפש אדוניו בצרור החיים, רק שכח המצווה מחייהו ונותן לו יכולת להמשיך את עצמו בחזרה לעולם הזה מכח מצות "וחי בהם".

אולם נדב ואביהוא לא צוו על הקרבת האש ויצאה נפשם מרוב דביקות, כי לא היה מה שיחיה אותם - כח המצווה שבמצוה.

בסיימו דברים נוראים אלו, פנה רבי פינטשע ואמר: הרבי הוא איש אמת, וכל מה שנאמר על ידו הוא אוחז במדרגת דבריו. ואם הרבי כך דיבר על אופן עשיית המצוות הרי אני חסיד מן המניין...

שבת שלום ומבורכת

בהוקרה רבה

שלכם,

חיים אידלס

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

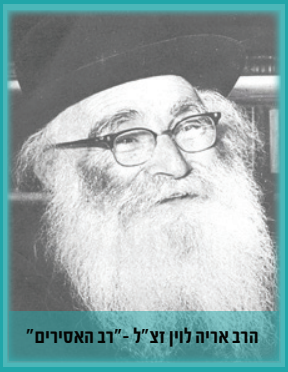
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

אחד ממקורביו חפץ היה לתת בידו כספים שיחלקם לצדקה. סירב לקבלם מידו באמרו "ברצוני שהידידות בינינו תהיה טהורה, מבלי שכספים יהיו מעורבים בה. מה עוד ש'מצוה בו יותר מבשלוחו'".

רק לאחר הפצרות רבות נאות ר' אריה לקבל את הכספים, ואף זאת רק לאחר שאמר לו מקורבו: "רבי, אם ידיד אתה לי מדוע תקפח פרנסתי? והרי בכל עת שמחלק אנכי צדקה באמצעותך מצויה הברכה בביתי, ומרוויח אני כפל כפליים...".

(איש צדיק היה עמודים 235-236)

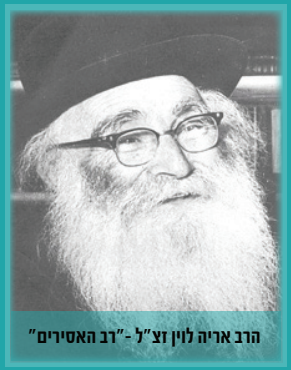
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

שבת מיוחדת זו, הסמוכה לסיום החג הקדוש, גוררת עמה מספר הלכות.

יש לזכור לערוך בערב החג 'עירוב תבשילין', על מנת שנוכל להכין את צרכינו מקדושת שביעי של פסח לקדושת השבת, שאם לא כן לא ניתן להכין מקודש לקודש, אף מקדושת יום טוב לשבת, אף שהראשונה פחותה מן השניה. לשם כך אנו לוקחים בערב החג מצה (מאפה) ותבשיל כלשהו, כביצה, דג או בשר, מגביהים את המאפה והתבשיל בידינו ומברכים "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על מצות עירוב". לאחר מכן מוסיפים "בדין עירובא יהא שרי לנא לאפויי ולבשולי ולאדלוקי שרגא ולמעבד כל צרכנא מיום טוב לשבת", או לחילופין לומר בעברית "בעירוב זה יהיה מותר לנו לאפות, לבשל, להדליק נר ולעשות כל צרכינו מיום-טוב לשבת". תוכן האמירה היא שכבר התחלנו להכין את צרכי השבת שאחר החג בערב יום טוב, ועל כן יהא מותר לנו לבשל ולאפות ביום טוב ככל רצוננו, ומה שיוותר יהא עבור השבת שתבוא אחר החג. לאחר מכן ניתן לשים את התבשיל במקרר. לאחר שסיימנו את הבישולים והאפייה שרצינו לעשות במהלך החג עבור השבת מותר לאכול את המאפה והתבשיל שבהם עשינו את העירוב, אולם נהגו להשאיר אותם לסעודת השחר או סעודה שלישית של שבת. מכח עירוב התבשילין הותר גם להדליק נרות שבת קודש במהלך שביעי של פסח, וכן לנקות את הכלים לקראת השבת.

חשוב להדגיש שיש להיזהר בהדלקת הנרות במהלך החג במספר דברים; ראשית, כדין כל יום טוב אין להדליק אש אלא להעביר מאש לאש, ולשם כך צריך להניח מערב החג נר הדולק במשך עשרים וארבע שעות ('נר זכרון') על מנת שנוכל להדליק ממנו את הגפרור שבאמצעותו נדליק את הנרות, שלא נבוא לעבור על איסור הבערה חלילה. כן ישנו איסור כיבוי ביום טוב, ולכן לאחר שהדלקנו את הנרות יש להיזהר שלא לכבות את הגפרור, אלא להניחו על גבי צלוחית כך שיכבה מאליו. נקודה שלישית היא זמן ההדלקה. אין להדליק בשבת זו, כבכל שבת אחר השקיעה. לכן, אף שהיו שהורו להדליק סמוך לזמן השקיעה על מנת שלא לדחוק את החג ולהוציאו מוקדם, אנו פוסקים שיש להדליק בשעת הדלקת נרות

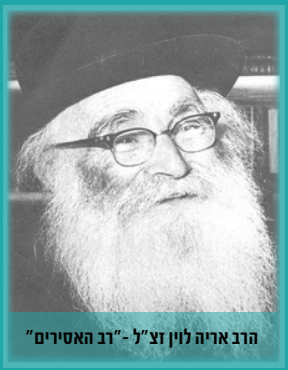
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

המופיעה בלוחות (18:43) על מנת שלא נבוא חלילה לגבול האיסור, ואדרבה להוסיף בכך מקודש על קודש- תוספת לשבת קודש.

אגב עניין הדלקת הנרות נעיר שיש לשים לב שבשביעי של פסח אין מברכים "שהחיינו" משום שחג אחד הוא עם הפסח, ולכן לא תברכנה הנשים "שהחיינו" בהדלקה ולא הגברים בשעת הקידוש.

שביעי של פסח הוא יום גדול להלל והודיה לקדוש ברוך הוא אשר עשה לנו את כל הניסים בים, ופרע מפרעה והמצרים על מעלליהם אשר עוללו לנו. ישנם מנהגים שונים ביום זה, כמנהג התיקון שנוהגים בני ספרד, וכמקפידים להתפלל ותיקין על מנת לומר שירת הים באותו הזמן בו נעשה הנס, ועוד מנהגים רבים. וכל אחד יעשה כמנהגו, והעיקר להיות בשמחה והודיה להשי"ת.

נהגו בחסידויות שונות, ובעיקר בקרב חסידי חב"ד, לערוך סעודה בסיום יום שביעי של פסח- 'סעודת משיח', ואף הגר"א נהג לסעוד בסיום החג הקדוש סעודה נוספת על מנת להיפרד ממצות אכילת המצה שהיא מצוה חביבה מאד. אמנם כיוון שאין יושבים לסעוד בערב שבת ממנחה קטנה על כל פנים, ראוי להקדים את הסעודה או לחילופין למעט באכילה בה, על מנת להגיע לסעודת ליל שבת קודש רעבים לסעוד אותה מתוך תענוג ולא מתוך מלאות.

מעיקר הדין פקע איסור חמץ ביום שבת קודש. אך כיוון שמיד עם צאת יום טוב חלה קדושת השבת נשאר החמץ כמוקצה, שכפי שהיה אסור בשימוש במהלך החג כך גם יהיה אסור בשימוש במהלך השבת. מה גם שלא נעשה קניין בחזרה אחר המכירה לגוי, ועל כן אין להשתמש בו במהלך השבת.

אשכנזים הנוהגים באיסור קטניות מותרים באכילת קטניות ביום שבת קודש. אמנם נכון שלא יבשלו בכלים שעתידים להשתמש בהם בפסח הבא, משום בליעת קטניות. שאמנם כלי שבלע תבשיל קטניות אינו אסור בשימוש עבור אשכנזי, אך נזהרים בכך לכתחילה.

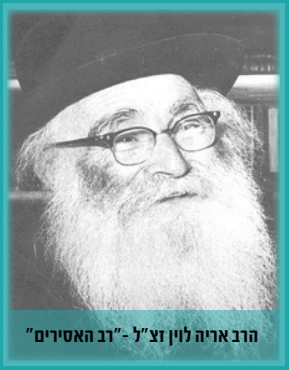
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | האם מותר להדליק נר נשמה ביום טוב עצמו במקום להדליק בערב החג באופן שיהיה דולק רק מעט זמן בתוך החג?

תשובה | מרן הביה"ל (סימן תקיד) הכריע שמותר להדליק נר 'יארצייט' ע"י העברת אש מאש קיימת בתנאי שהנר יונח במקום שבו אוכלים, כך שיהיה ריבוי אור ע"י נר זה, ובזה מותר משום שנחשב לכבוד יום טוב עצמו ולא רק להדלקה משום כבוד ההורים הנפטרים. עוד הוסיף שעדיף שהנר יודלק בבית הכנסת, משום שבבית כנסת אין בהדלקת הנר מעניין של אור אלא משום כבוד בית כנסת, ואז מותר להדליקו גם ביום.

אבל כיום שיש אור של חשמל לכאורה יהיה מותר להדליק רק בבית הכנסת, ולא בשום אופן בביתו.

וגם זה לא פשוט כי לדעת הקיצוש"ע (סי' צ"ח) והדע"ת (סי' תקי"ד) מי ששכח להדליק נר יארצייט בערב יו"ט ידליק ביו"ט רק ע"י גוי. לכן למי ששכח או אפילו לא הדליק בכוונה תחילה נוכל להקל עבורו שידליק בבית הכנסת בלבד, משום צירוף ב' הטעמים- כבוד הוריו וכבוד בית כנסת, אך לא בביתו.